Jákob na útěku

Původ materiálu
Lenka Ridzoňová
Pořadí v lekci
16

Téma

Pán Bůh je s Jákobem i na útěku.

Cíle

- Děti si zkusí, jaké to je být sám a mít strach. Přemýšlejí, co v takové situaci pomáhá.
- Děti uslyší, že Pán Bůh na Jákoba nezapomněl, ale jen čekal, až Jákob ztichne.
- Starší školní děti hledají souvislost mezi vírou a jejími připomínkami.

16.1 Pro učitele

Biblický text: Genesis 28,10–15 (1–22)

16.1.1 Výkladové poznámky

Postavy

- *Jákob:* Je na útěku před rozzlobeným bratrem Ezauem (viz předchozí úloha). Před odchodem si Izák Jákoba k sobě zavolal, ještě jednou mu požehnal a poslal ho k příbuznému Lábanovi (Rebečin bratr), aby si našel ženu tam, ne z dcer kenaanských (verše 1–9). Jákob dostal požehnání, ale je na cestě ze země zaslíbené, jde „proti směru požehnání“, ze země pryč (vrátí se sem zpátky až za mnoho let). Večer se chce uložit k spánku. Vybere si místo zvané Lúz, patrně u posvátného stromu. K hlavě si dá kámen, kámen ochranný. Zdá se mu sen. Z nebe visí žebřík nebo jakési schodiště, spojující nebe se zemí. Žebřík vede shora dolů, spouští ho Hospodin směrem k člověku, nestaví ho člověk, aby vyšplhal k Bohu (tak měla vzniknout Babylónská věž).
- *Hospodin a jeho poslové:* Po žebříku sestupují a vystupují poslové Boží. Hospodin, který se představuje jako „Bůh tvého otce Abrahama a Bůh Izákův“, je nad žebříkem. Zaslibuje Jákobovi požehnání a ochranu. Jákob dostane zemi (na které leží a kterou musí opustit) a potomstvo. Ráno Jákob kámen postaví, polije olejem a místo pojmenuje Bét-el neboli Dům Boží. Setkal se tady s Hospodinem. Cítí bázeň. S Pánem Bohem už asi moc

nepočítal, musel jen utéct. Až když večer ulehl a usnul, přestal se snažit „všechno vyřešit sám“, k němu Hospodin promluvil.

Místo

Jákob jde z Beer-šeby do Cháranu. Lúz je vzdáleno od Beer-šeby asi 100 km na sever. Cháran je o dalších asi 700 km dál. Odtud kdysi přišel do zaslíbené země Abraham, zde zůstal zbytek rodiny, odtud pak přišla taky Izákova manželka Rebeka.

16.1.2 Úskalí

- Hledat zvěst nebo Boží zjevení ve snu je těžké. Kdy je sen „jen sen“ a kdy za ním hledat nějakou zvěst nebo výzvu?
- Teolog Milan Balabán napsal o snech hezkou větu: „Někdy se probudíš a za oknem ti sedí hladový pták, a ty nevíš, zdali se ti jen nezdál, víš jen, že tvá ruka má být štědrá.“
- V biblických příbězích je to jasné a jednoduché, že „Pán Bůh mluví“. Sami to často tak jednoznačně a srozumitelně neslyšíme. Někdy si Boží vedení nebo to, že nás Bůh k něčemu volal nebo nám nějak pomohl, uvědomíme až při ohlédnutí zpět. (Biblické příběhy byly taky zapisovány až později, z pohledu zpátky.)

16.1.3 Odkazy

Linden, Nico ter: *Povídá se...* Heršpice: Eman, 1999.

Cesta Božího lidu. Praha: Kalich, 1991.

Další odkazy na starší přípravky a pracovní listy najdete pod příslušnou kapitolou (16.1.3) na adrese http://goo.gl/sM9TB3.

16.2 Pro děti

16.2.1 Předškolní děti

Připravíme pro děti stezku odvahy. Někam potmě, do sklepa, se zavázanýma očima, sám… (Něco vyberte nebo vymyslete.)

Cestovali jste někdy někam sami? Máte strach jít sami — do školy, na nákup… do sklepa, do pokoje potmě…?

Co vám pomohlo, když jste se báli?

Byli jste někdy dlouho bez rodičů nebo někoho blízkého? Jak vám bylo? Co člověku pomůže? (Dopis, fotky, telefon…)

Najděte si s dětmi obrázek M. Rady ve zpěvníku Buď tobě sláva u písně Někdo mě vede za ruku (nebo zpěvník HA, str. 25). Takhle je to nakreslené, že člověka doprovází Pán Bůh.

Nebo si najděte podobný obrázek ve stejném zpěvníku na začátku — ruka, která bdí nad spícím dítětem (zpěvník HA, str. 8).

Podobně to zjistil Jákob, když viděl ve snu anděly přicházející z nebe. Pomohlo mu to, přestal se bát.

16.2.2 Mladší školní děti

(Jako motivaci můžeme použít rozhovor o strachu z neznámého z kapitoly pro předškolní děti.)

Jákob a Ezau byli dvojčata. Jejich otec Izák už byl starý a neviděl. Požehnal mladšímu, který se převlékl za svého bratra… (to si asi vzpomínáte z minula).

Ezau se na Jákoba rozčílil a chtěl ho zabít. Jákob se dal na útěk. Otec mu poradil, aby odešel do míst, odkud kdysi přišel Abraham.

„Najdeš tam příbuzné. Je tam tvůj strýc Lában. Snad tam najdeš i manželku.“

Jákob odchází na dlouho. Možná napořád…

Jákob musel rychle zmizet z míst, která měl tak rád, kde byli jeho rodiče a bratr. Utíkal celý den, až večer únavou padl. Nemohl dál. Plakal. Myslel na to, jak moc ublížil tátovi a Ezauovi, že už nikdy neuvidí mámu. Že teď s ním určitě Pán Bůh nebude chtít nic mít. Všechno uvnitř ho bolelo. Vzpomínal na to všechno, co v jediném okamžiku, jedinou hloupou touhou, ztratil. Bál se.

„Co se mnou bude?“

Dal si za hlavu kámen a nakonec přece usnul.

Ale Pán Bůh byl s Jákobem i na útěku. Poslal k Jákobovi své posly. Kdo jsou poslové od Pána Boha? Andělé. K unavenému spícímu Jákobovi přišli ve snu. Jako by měli mezi nebem a zemí žebřík a po něm přicházeli dolů a zase odcházeli nahoru. A někde tam byl i sám Pán Bůh a promluvil:

„Ještě to bude bolet, potrvá dlouho, než se vrátíš domů. Ale slibuji ti, že tě neopustím, že s tebou budu.“

Ráno se Jákob probudil. Už se tolik nebál a měl sílu jít dál.

Podíval se na kámen, který měl u hlavy, postavil ho a polil olejem. Udělal z něj oltář. Na místě, kde k němu promluvil Hospodin.

Tohle místo se bude jmenovat Bét-el, to je Dům Boží.

Hra

Dvě družstva, nakreslit dva žebříky, na nich se bude posouvat např. kolíček s obrázkem anděla podle toho, kdo bude vědět správnou odpověď na otázku.

První družstvo se posouvá shora dolů, druhé zdola nahoru (jak sestupovali a vystupovali andělé). Otázky můžeme upravit, doplnit… podle skupiny dětí, jejich znalostí.

Doporučujeme střídání družstev — nejde o rychlost, ale skupina, která je na řadě, se snaží správně odpovědět. Pokud neví, zeptáme se skupiny druhé.

Otázky:

- Kam Jákob jde?
- Proč odchází?
- Jak se jmenuje Jákobův bratr?
- Jak se jmenuje Jákobův otec?
- Jak se jmenuje Jákobova matka?
- Jméno Jákobova dědečka?
- Jméno Jákobovy babičky?
- Co si Jákob dává na noc pod hlavu?
- Kdo byl starší: Jákob, nebo Ezau?
- Jaké měl Ezau zaměstnání?
- Víte, jaké jídlo Jákob uměl uvařit?
- Kolik synů měl Abraham?
- Kdo to byl Lot?
- Co si Jákob oblékl, když šel k otci pro požehnání?
- Kde našli ženu pro Izáka?
- Jaká zvířata přivedl k Rebece Abrahamův služebník?

16.2.3 Starší školní děti

Zdají se nám sny? Mluví k nám?

Proč k Jákobovi Hospodin promluvil až ve spánku, ve snu? (Až když Jákob přestal spěchat, přestal se všechno snažit zařídit sám, je prostor pro Pána Boha.)

Jákob staví na místě, kde se setkal s Hospodinem, kámen, který to má připomínat. Máme taky nějaké „památníky víry“?

(Ježíš ustanovil jako „památník víry“ večeři Páně — říkal „to čiňte na mou památku“; je dobré mít i místa nebo věci, svátky nebo situace, které nám připomínají Pána Boha a jeho skutky, pomoc a ochranu — ta místa nejsou svatá sama o sobě, ale mají funkci připomínání, mohou vést k vděčnosti a modlitbě.)

Vzpomenete si ještě na jiný biblický kamenný památník? (Když Izraelci přešli Jordán na cestě z Egypta, vynesli dvanáct kamenů, které měly pak událost nastálo připomínat — Gilgál.)

16.2.4 Přesah

- Podle obrázku ve zpěvníku *Haleluja Amen* na straně 8 — žehnající a ochraňující ruka — vytvořte koláž z obrázků nebo fotografií dětí.
- Také je možné scénu požehnání nebo místo bezpečí vytvořit z biblických postaviček nebo jiných figurek. Děti mohou taky pracovat jednotlivě nebo ve skupinách, vytvořit obraz a dát druhým hádat, co představuje.
- Malování kamenů. Kámen nám bude připomínat…

Pomůcky: Ke koláži je potřeba dost materiálu — papíry (čtvrtky), lepidla, nůžky, časopisy apod. (A také dostatek času, ale práce se vyplatí. O vzniklých obrázcích je pak dobré mluvit.) Postavičky nebo figurky k vytvoření scény; kameny, barvy.

16.3 Liturgie

16.3.1 Písně

Někdo mě vede za ruku (BTS 22); *Moc předivná* (EZ 697); *Už mi oči tíží sen* (BTS 24); *Jákob* (HA 27); *Oheň plál* (Svítá 234); *Bůh je záštita má* (Svítá 23); *Tvé požehnání* (EZ 489)

16.3.2 Biblický verš k zapamatování

Hospodin řekl Jákobovi: „Hle, já jsem s tebou. Budu tě střežit všude, kam půjdeš, a zase tě přivedu do této země. Nikdy tě neopustím, ale učiním, co jsem ti slíbil.“ (Gn 28,15)

16.3.3 Rituál

Ke společnému zpěvu nebo volání: *Dál přece nejdeme sami* (Svítá 39).

16.3.4 Okénko do bohoslužeb

Píseň: Někdo mě vede za ruku — zpívat; příp. k ní vyrobit obrázky, vyprávět při bohoslužbách příběh o Jákobově snu; nakreslit ruku a k ní se vztahující další ruce; nakreslit ruku žehnající a ochraňující (inspirací je obrázek ve zpěvníku HA na str. 8) — obrázky ukázat při bohoslužbách, mluvit o příběhu.

16.3.5 Modlitba

Pane Bože, ty jsi byl s Jákobem i na útěku, když on sám s tebou už moc nepočítal. Věříme, že o nás taky víš a chráníš nás. Prosíme tě za lidi, co mají strach. Prosíme tě za rodiny, kde se lidi nemají rádi, prosíme za lidi, kteří si ubližují, závidí, křičí na sebe. Prosíme, abychom se chtěli a uměli usmířit. Amen.

Odkaz na pracovní list
04 Jákob na útěku
14 Jákob na útěku
14 Jákob na útěku - st
Cílová skupina
Předškolní
Školní
Starší školní
Katechetické cykly
Dál přece nejdeme sami I (Od stvoření k Josefovi + Od Mojžíše k Rút)
Biblický odkaz (kat)
Genesis 28,10–15
Genesis 28,1–22